

El codi d'ètica

GEMMA CALVET | Actualitzada el 01/02/2011 00:00

Fa uns dies es reclamava des de la conselleria d'Interior que l'Ajuntament de Barcelona no emprés la qüestió policial com a eina electoral. Coincideixo amb el reclam, i encara que necessari, crec que arriba tard. Serà difícil canviar la dinàmica que fins ara s'ha imposat en les lluites partidistes. En tot cas es contradiu amb algunes pràctiques que l'anterior oposició va incentivar i que tants costos han comportat. Els darrers mesos he tingut la impressió, silenciada per prudència i per la meua condició de membre del Comitè d'Ètica de la Policia de Catalunya, que moltes de les crítiques exhibides i escrites contra el codi aprovat partien, lamentablement, més d'una ferotge oposició política als titulars d'Interior que d'un sòlid argumentari intel·lectual.

Amb independència que la gestió política pogués ser legítimament qüestionada, en optar pel codi d'ètica per fer desgast electoral es va voler traçar una línia segura de complicitat aparent amb el cos policial, que en el futur pot portar alguns problemes de governabilitat i costos per a la ciutadania. Si alguns dels nombrosos detractors del codi d'ètica de la Policia de Catalunya que des de l'àmbit de l'opinió o des de l'aleshores oposició política haguessin llegit íntegrament el text, amb mirada tècnica i coneixent el contingut del codi europeu d'ètica de la Policia, segurament s'haurien adonat que tant d'escarni al text era excessiu. També que al darrere hi havia una feina feta, no exempta de tensions internes, i una dedicació pràcticament voluntària.

En l'àmbit internacional, la tasca engegada pel Govern a Catalunya va posar el nostre país en un bon lloc. És just dir que la iniciativa del Codi d'ètica era estrictament continuïsta amb els anteriors titulars i que va ser un català, Amadeu Recasens, un dels redactors del codi europeu.

Per això no tenia gaire sentit l'afronta general, i especialment la interna, a l'aprovació del codi català. Ara, segurament obligat per la campanya electoral, el conseller d'Interior, Felip Puig, ha anunciat la seva no aplicació o, si es vol, la derogació. Però a l'hora de fer marxa enrere, seria bo reflexionar sobre l'abast i els costos de la decisió, tan pel que fa a la realitat interna dels cossos policials, com pel que implica davant la percepció ciutadana. No volem una policia amb conducta ètica? Considerar necessari el codi potser posa en dubte com a punt de partida la professionalitat dels policies?

El codi d'ètica català aprovat és extens i en alguns aspectes reitera contingut normatiu penal i administratiu. En el debat intern, el Comitè ha tingut diverses concepcions de com hauria de formalitzar-se. Ara bé, pel que fa al contingut, no va més enllà del codi europeu que integra la Recomanació Rec (2001) 10 del Comitè de Ministres als estats membres. Aquesta realitat europea de regulació ètica, agradi o no, no es pot derogar.

L'opció que va fer Europa en la redacció del marc ètic policial va ser la d'evitar la retòrica dels valors buits de continguts i establir dos llindars de regulació policial: el respecte a la ciutadania i el compliment de la llei. L'art. 13 estableix que els serveis policials han d'exercir les seves missions de policia en la societat civil, sota la responsabilitat de les autoritats civils. Es protegeix la intimitat i s'estableix la prohibició de discriminació. L'art. 23 diu que el personal de la policia ha de demostrar tenir capacitat de discerniment, una actitud oberta, maduresa, sentit de la justícia, habilitats comunicatives, i, quan calgui, aptituds per dirigir i organitzar. Es prohibeix la tortura i els tractes degradants, les detencions sense garanties i l'abús d'autoritat.

Més enllà d'això, el que fins ara ha estat el nostre codi inclou aspectes tan transcendents com el principi de lleialtat institucional interna i entre cossos policials, i la promoció de l'ètica organitzativa i bones practiques, incloent-hi suficiència de recursos. De fet, va ser un alt càrrec policial d'un sindicat el que va suggerir insistir en la inclusió del tracte correcte a les persones i la necessitat d'evitar excessos. Es podrien fer les coses diferents, i segurament un òrgan més ampli i transversal permetria comptar amb més consens, però el problema que ha tingut aquest codi, més enllà del contingut, ha estat la seva politització.

La confrontació entre el Comitè i el cos de Mossos no era una bona manera de construir res, però calia una alçada de mires institucional per encaixar la feina feta. La feina dels tribunals continuarà, la norma no es podrà evitar, no es pot derogar i no hauria d'espantar que un codi d'ètica la recordés de manera sintetitzada. Una revisió epistemològica de la paraula *ètica* ens porta als conceptes de residència, lloc on s'habita, terra ferma, la que es trepitja, fonament de la praxis, font de vida. Manera d'ésser. Una ciència directiva de l'obra humana

Tots els articles de:
Gemma Calvet

Follow @gcalvetbarot

que no es proposa dir a cadascú què ha de fer o ometre, sinó marcar un camí. Com bé ressaltava José Luis López Aranguren, va ser Hegel qui afirmava l'eficàcia de l'ètica, i que per això havia de triomfar.

MÉS CONTINGUTS OPINIÓ

Les profecies de Rajoy

Mireia Manzano: "Em fa por l'engany. Que juguin amb els nostres sentiments i ens manipulin"

Calldetenes, manifestos i samaritans